

DEBATTARTIKEL

Debattartikeln är en argumenterande text där man tar ställning i en fråga och med hjälp av tydliga och sakliga argument försöker övertyga andra att hålla med. Debattartikeln är vanlig i dagstidningar, men förekommer även i fackpress, på bloggar och andra sajter.

Sid 1/6

Debattartikeln skrivs ofta av personer med stor sakkunskap och av människor som har ett stort engagemang i olika frågor. Debattartikeln är ofta ett bra sätt för politiker, forskare och företrädare för organisationer och lobbygrupper att nå ut med sina åsikter till en bredare allmänhet. Till skillnad från andra argumenterande tidningstexter som exempelvis krönikan och insändaren är debattartikeln mindre personlig och mer saklig.

En debattartikel kan röra upp känslor och få andra att agera och reagera. De kan bemöta artikeln på olika sätt. De kan kommentera på artikelns webbplats på internet eller genom att skriva ett debattinlägg som svar på artikeln. Debattinlägget är ofta kortare, fokuserar på att bemöta artikeln med motargument och föra fram en egen tes.

Beskrivningen här nedanför utgår från debattartikeln "Använd mindre plast för havens och hälsans skull" (DN 2014-07-23). Den finns även att läsa i sin helhet som exempeltext.

DEBATTARTIKELN I NATURVETENSKAPLIGA ÄMNE OCH TEKNIK

I skolan fungerar det utmärkt att låta eleverna arbeta med debattartikeln och debattinlägget i de naturvetenskapliga ämnena och teknik. Eleverna får argumentera för sin åsikt i en frågeställning och underbygga åsikten med fakta och forskning som eleverna tagit del av.

Eleverna kan även läsa andra debattartiklar eller se debattprogram och bemöta dem med ett debattinlägg.

I texten kan eleverna visa att de kan redogöra för sakförhållandena, referera, motivera, diskutera samt dra slutsatser av frågor som rör såväl samhälle som individ. De kan även föra fram nya frågeställningar som de kommit fram till eller ställts inför. Eleverna kan i debattartikeln visa att de kan använda ett ämnesspråk och ett mottagaranpassat språk.

DEBATTARTIKELNS STRUKTUR

En debattartikel består av en tes, som är den åsikt man vill ta ställning för. Tesen underbygger man sedan med sakliga och tydliga argument och motargument. I slutet av artikeln upprepar man sin tes och uppmanar till handling. De flesta debattartiklar följer denna övergripande struktur:

Rubrik – tesen presenteras

Inledning – bakgrund och tes presenteras

Argument 1 – med underbyggnad

Argument 2 – med underbyggnad

Presentation av motargument som bemöts

Argument 3 – med underbyggnad

Avslutning – tesen upprepas. Uppmana till handling.

Rubrik och ingress

Debattartikeln har alltid en rubrik. Ofta presenteras tesen, åsikten redan i rubriken. Rubriken ska vara relativt kort. Dess uppgift är att både informera och locka läsaren till vidare läsning. Efter rubriken följer ingressen som sammanfattar hela artikeln i två-tre meningar. Ofta nämns vem som har skrivit artikeln i ingressen.

Använd mindre plast för havens och hälsans skull

Akut situation. På grund av den stora konsumtionen av plast finns mycket farlig mikroplast i haven. Via matfisk förs den tillbaka till människan. Det kritiska läget kräver både förändrade vanor och ändrad lagstiftning på EU-nivå, skriver forskare tillsammans med Naturskyddsföreningen.

Inledning

Efter rubrik och ingress följer brödtexten, som är ett annat namn för själva huvudtexten. I inledningen av brödtexten presenteras ämnet för artikeln på ett intresseväckande sätt. Ofta handlar det om att ge en bakgrund till ämnet eller att ge läsarna en bild av en händelse eller situation som är kopplad till ämnet/tesen. I inledningen presenteras återigen artikelförfattarens tes, åsikt, som bör vara kort och kärnfull.

Partiklar från plasten vi använder i vår vardag är ett av de nya hoten mot havens ekosystem. Mikroplasterna, som kommer från allt från plastpåsar till tandkräm, innehåller farliga kemikalier som tas upp av havens djur och utgör ett hot också för människor. Vi måste begränsa vår konsumtion av plast för vår egen och naturens skull.

Argumentation

Därefter argumenterar artikelförfattaren för sin tes. Argumenten underbyggs med sakkunskap som ska vara trovärdig och relevant. En bra hållregel är att hushålla med argumenten och istället välja ut de tyngsta och mest slagkraftiga och låta dem underbyggas ordentligt. Man brukar tala om att tre argument är lagom där det starkaste och mest slagkraftiga argumentet kommer sist och det näst starkaste först.

Den ökande användningen av plast, från 1960-talet och framåt, har resulterat i att plast finns på alla stränder och i alla hav.

Plaster drar också till sig andra miljögifter som finns i den marina miljön och blir därmed ännu skadligare.

Vi tror också att det behövs ändrad lagstiftning, många gånger på EU-nivå. Hantering och riskklassificering av plast måste omvärderas för att stimulera utveckling av säkrare och miljövänligare alternativ.

I många debattartiklar presenterar även debattören motargument till sin egen tes som sedan bemöts. På så vis låter man en tänkt motståndare få komma till tals samtidigt som man stärker den egna argumentationen. Motargumentet brukar man lägga in mellan det andra och tredje argumentet.

Trots att de flesta miljögifter har minskat drastiskt i miljön utgör de fortfarande ett hot mot Östersjön, där gifthalterna inte minskar i samma takt längre.

Avslutning

Debattartikeln avslutas oftast med att man upprepar tesen och för fram sitt tyngsta argument ännu en gång. Ett effektivt sätt att avsluta är också att ge läsarna en uppmaning.

Situationen är akut och det är i dag vi måste förändra vårt beteende för att ge haven en chans till en bra framtid.

Vi hoppas att du vill vara med oss i arbetet med att minska plasterna och förbättra miljön i våra hav.

DEBATTARTIKELNS SPRÅK

Språket i en debattartikel är formellt eftersom debattören vill ge ett trovärdigt intryck. Trots detta måste artikelförfattaren fundera över mottagaren. Vem är tänkt att läsa detta? Ett för formellt språk kan riskera att skrämja iväg den tänkta läsargruppen.

Sammanhangsord

För att texten ska hänga samman och få en så tydlig struktur som möjligt använder debattören sammanhangsord. De hjälper till att hålla ordning i texten och gör den även mer lättläst.

För det första... För det andra... För det tredje....

Å ena sidan... å andra sidan...

Ju mer... desto...

Det innebär att ... Anledningen till detta är... Trots allt...

Orsaken är... Fördelarna är... Nackdelarna är...

I synnerhet... Närmare bestämt...

Inledningsvis... avslutningsvis... sammanfattningsvis...

slutligen...

Referera

I en debattartikel är det vanligt att man refererar till forskning, statistik och andra tillförlitliga källor. Detta är ett sätt för debattören att dels underbygga sina argument, dels framstå som kunnig och påläst.

Men precis som i många andra texter i tidningen bör artikelförfattaren vara försiktig med allt för akademiska källhänvisningar, exempelvis fotnoter. Det är bättre att referera i den löpande texten:

Enligt en uppskattning från Håll Sverige rent kommer upp till 50 procent av plasten på stränder runt Östersjön från privatkonsumtion.

(Som lärare vill man gärna veta var eleven hämtat sina fakta. Därför kan det vara klokt att begära in en separat källförteckning.)

Om citaten i texten:

Citaten i texten är hämtade från debattartikeln: ”Använd mindre plast för havens och hälsans skull” och är skriven av Anna Kärrman, docent i miljökemi vid Örebro universitet, Martin Hassellöv, professor i analytisk miljökemi vid Göteborgs universitet och Johanna Sandahl, ordförande för Naturskyddsföreningen

Artikeln publicerades på DN Debatt 2014-07-23

<http://www.dn.se/debatt/anvand-mindre-plast-for-havens-och-halsans-skull/>

ARBETSGÅNG DEBATTARTIKEL

Välj tes

Välj ett ämne för artikeln och formulera en tes. Ett tips är att tesen fungerar som en uppmaning: ”Använd mindre plast för havens och hälsans skull”

Tänk på mottagarna

Var ska texten publiceras? Vem kommer att läsa? Vad vet läsarna om ämnet?

Lista argumenten

Samla idéer, sök information och formulera sedan en lista med argument för tesen. Fundera över motargument. Välj de tre starkaste argumenten och ett motargument som ska bemötas.

Strukturera

Fundera över textens struktur. I vilken ordning ska argumenten komma? Vilken inledning och avslutning fungerar?

Skriv texten

Skriv texten. Arbeta med formuleringarna. Underbygg argument, använd ett formellt språk och skapa ordning med sambandsord.

Be om respons

Be om respons och gör sedan en sista genomläsning och bearbetning av texten.